

[Transcript] Vinohradská 12 / Kdo otrávil Bečvu. Případ s otázníky

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Verdict v případě otravy Bečvy.

Řeku Bečvů podle nepravomocného rozsudku otrávila firma NRG Actla.

Sudkyně okresního soudu ve vsetíně Ludmila Gerlová rozhodla, že jednání firmy nebylo trestným činem.

Takto spětně se nepoděřilo zjistit, co se stalo v provozu činnosti.

A způjdu dořám dobře zpát.

No a životovře, co veřvě potrva 10 možná 15 let.

Soud v kauze Bečva vyníka našel, ale nepotrestal, naopak zprostil ho obžaloby.

Proč a skutečně soudil toho pravého?

Velké otázníky v jedné z největších ekologických haváryjí za poslední roky.

Ze Zlína se se mnou spojil Jozef Kovasnička, reporter České televize.

Dnes je z řředa 25. Řřina.

Dobřý den, vítejte ve Vinohradské 12. Zdravím vás do Zlína.

Dobřý den.

Vina ano, trestný čin ne, jaké překvapení vyvolal tento rozsudek

v Soudní síni ve vsetí v kauze Bečva.

No určité to Soudní síni zarezonovalo, protože když si vybavím ty okamžiky, tak prakticky hned na začátku té výrokové části.

Soudkyni konstatovala, že ředitel společnosti Energo Aqua je sprořtěn.

Dokonce jsem prefereně viděl, že si někdo za mnou podal ruce zveřejnosti asi na znamení toho, že to dobře dopadlo v jejich očích.

Aby, když se potom člověk zaposlouchal do řeči Soudkyni,

tak na jednu jsem slyšel a všichni ostatní se mnou v té Soudní síni,

že Soudkyni výminováva, čeho se Energo Aqua dopustila.

Aby to zavrřřila tím, že je přeslečená o tom,

že Energo Aqua za tou haváří stála a že ji zavinila.

Ale že ji potrestat nemůže, protože k tomu není dostatek důkazů

a že se během toho dokazování nepodařilo zjistit, co se na té bečí stala.

Nicméně byla ona přeslečená a je přeslečená,

že Energo Aqua tou haváří zavinila.

To znamená spousta z nás i včetně těch jednotlivých stran toho případu

byla tak trochu skopreněla a musela si to v té hlavě přebrat,

co vlastně ten jsou dřekl.

Jednatel společnosti Energo Aqua.

Nevinen, sprořtěn, firma, vina, ale nepotrestána

a odkázána na další dořetření v jejím přestupku inspekci životního prostředí.

Druhá věc byla ta právní, kdy vlastně zjistíte,

že proti tomu verdy, kto se může odvolat pouze státní zástupce,

protože to nedopadlo tak, jak on původně navrhoval pro ředitele Havelku

podmíněný test pro firmu Pactrest peněžitý, myslím, 1,20 miliónu korun.

A vlastně ta druhá strána, to zaná ředitel Havelka,

se proti sprořřicímú rozsudku úplně odvolávat nemohl.

Pouze pokud bych chtěl, aby soud konstatoval,

že on v žádném případě tu odpravu nespůsobil,
ale de facto by mohl být ohrožen,
že odvolací soud může rozhodnout jinak.
Nevím, jak to vám komentovat.
A firma se odvolat nemohla, protože potrestána nebyla,
které bylo konstatováno, že tu odpravu spůsobil.
Nedůstrál jsem jediný důkaz, že by to udělali.
Ještě, že paní s občině má nějaké důkazy,
které k tomu světsí, tak já je neznam.
A nebo jsem ješpatně pochopil.
No, Energo Aqua, ta spravuje vodní hospodářství,
respektive čističku odpadných,
od v tom rožnovském kanálu, z toho bývalého areálu Tesla,
rožnov a soudkně upozorňovala na to,
že nepracovníci Energo Aqua spětně upravovali
evidenci o nakládání s vodou, s obsahem kianidů,
s těch takzvaných kianidových hýmek,
že se tam manipulovalo s výsledky měření
v laboratoři firmy, s elektronickou provozníkníhou
a tak dále, jinými slovy.
Ona je přesvědčená, že Energo Aqua je vyná,
že tam docházelo k jakým si nekalostem.
Nicméně nemá žádné fyzické důkazy,
že by kianidis Energo Aqua vytekli do bečvy
a otrávil ryby.
Vlastně tak ona měla řadu nepřímých důkazů
právě ty papírove elektronické
nebo to, že někdo zjistěl,
že Energo Aqua vyřadila z provozu laguny,
které hypoteticky v tom září 2020
mohli tu jedovatou vodu zachytit
a nepustídy do bečvy.
Na druhou stranu také konstatovala to,
že to obtokování lagun
bylo vlastně uděláno v Energo Aqua
s vědomím státní správi.
To znamená, musela si být vědoma toho,
že toto bude velmi těžké potrestat,
tím spíš, když jak jsem říkal,
nikdo nedokázal obstaráte do přípravného řízení
rlevantní vzorky, odebrané v Denhavárie,
bezprostředě poté, co ten pravděpodobně kianid
zamořil bečvu.
Proto to rozhodnutí muselo být,

nebo nejspíš muselo být takovej,
jaké bylo ve chvíli, kdy ta soutkyně,
když to řeknu obrazně,
co vlastně ona mohla dělat jiného,
že neměla v rukou ty příjímé důkazy.
To, co by i člověk bezprávního vzdělání
asi očekával, že v Denhavárie
někdo odebere do skumavek vzorky,
s těmi vzorky řádně pracuje,
ty vzorky řádně odevzdá,
někdo je řádně zanalyzuje, zaprotokluje,
a poté se dá nezvratně říct,
problematická výpust byla Tato,
to znamená dá se předpokládat,
že za tou o travou může být firma Tato.

To se nestalo.

Můžete vrátit do září 2020.

Můžete odvyprávit, co se tehdy na bečvě stalo.

Ví se, že k té o travě mělo docházet
někdy kolem poledne 20. září.

Na místě zasahuje šest jednotek asičů
profesionálních i dobrovolných.

Ve vodě staví normální stěny.

Zajímavé bylo to, že tě ryby opravdu hynuli
až zhruba 3,5 km od té problematické výpusti
která měla do té řeky vnést ten jeb.

Nechci to drammatizovat, ale viděl jsem pár o trav
a tohle je hrůze.

Kolegové, co teď sbírali ryby,
tak i od mokrého násady ke se prostě cítí pálení v rukou.

No a po té, když oznamovali,
tu událo se rybáři,

kteří samozřejmě to řeku dobře znali
a věděli, že to, co se v ní odehráva,
je na prosto nestandardní.

A si všichni čekali,

že kromě to, že rybáři budou sbírat
ty uhinulé ryby,

tak vědou odpovědní úředníci,
policisti, kteří budou opravdu sbírat
ty vzorky a sbírat důkazy.

K tomu nedošlo.

My jsme se vlastně dozvěděli
o tom, že to je kýanit až ve štvrtk.

To znamená šestý den
po té haváry.
Ta otrava se šířela dál,
vlastně ve směru na Lipník nad Bečvou,
až došla do Pseudová.
To znamená prošla opravu 40 km Bečví.
Soutkyně konstatovala,
že uhinulo 740000 kg ryb
v hodnotě asi 20 milionů korun.
To znamená nepředstavitelné množství.
Tedy báři s vlnou sobem
přišli o léta práce,
kterou s drtivě většinou
dělají ve svém volném čase
jako svou zálibu a koníček.
A já naprosto rozumím té deziruzi
ve chvíli, kdy procházeli to řeku
a oni vlastně vůbec nevěděli,
jestli v té řece netečeně
co se může odrazit na jejich zdraví.
Ten příběh byl velmi smutný,
protože se po té ukazovalo,
že to, co se očekávalo,
že se stane bezprostředně
během té haváry,
nebo krátce po ní,
tak se vlastně začalo odhrávat
až den 2-3 po té haváry
myslím tím zber vzorku
a ukazování poté ukazovalo,
jak neakce schopna byla v ten den
té haváry třeba česká inspekce
životního prostředí.
Tam skrátka dlemého soudu
byla chyba za chybou
a obrovská neakce schopnost
těch úředníků
tehdejších,
speciálně pak české inspekce
životního prostředí,
kteří na to místo dorazili
s velkým spožděním
a jak ve chvíli, kdy
které proto řekuje fatální

poté zjistíte,
co vlastně se stalo, když
ta řeka pro udí dál
a s ním susubem
ten jed také putoval dál
potom toku, aby se zjistilo s terevé výpusti
ten jed unikl, co to vlastně bylo
a to zavdávalo
obrovské množství spekulací
jak to mohlo být, kdo to mohlo udělat
a se potom v tom všichni stráci.
Pojďme se zastavit u toho čísa
3,5 km, protože
ní jasné, přírodovědec Jakub Hruškávin
energoakvy rozporuje
tvrdí právě, že by
se x km museli toxiní držet
u jednoho z břehu.
Dálších 3,5 km
museli skutečně se plazit
pouze upravého břehu řeky a neotrávit
žádnou rybu, pak se teprve
rozptílit a zabíjet.
Protože ta výpust energoakvy
je příliš daleko
od toho místa, kde se ty otrávené
ryby našli.
By museli hynout už tam.
Soutkně se naopak v odůvodění
odvolávala v pondělí na znalce
Jiri Oklitsperu, který za vyníka
označil právě energoakvu
a její nesprávný provost
čističky odpadní chvot tak, jak jsme o tom
lčili na začátku. Tak nedává to
Hruškovo vysvětlení trochu větší smysl?
Já nejsem rybát,
nejsem ani hydrobiolog, ale
když jsem třeba kolem té řeky chodil,
tak mě to, ten smysl, nedávalo
taky, protože ono to
3,5 km. Tam jsou, myslím,
minimálně 1 až 2 jezy,
kdy samozřejmě dochází k tomu

míchání té vody. A říkáte si,
je opravdu, jako možné,
aby je to 3,5 km,
což není úplně mala vzdálenost.
Tekl pouze, dejme tomu přípravem
přehů, protekl
přes 1 až 2 jezy,
rozhodně to nejsou malé
zlomy v tom toku té bečvy.
A poté až došlo k nějakému
smíchání.
Proto řeku to začalo být
opravdu fatálně, nebo pro tě ryby
až po 3,5 km.
Na druhou stranu tě znáci dělali
sérý pokusů, ať už to byl
znalec klidspera ať už to byl
změňovaný pan Hruška.
Zasoutkyně se přiklonila
k těm pokusům, které
byly prováděny, třeba znáci
měřím klidsperou a řekla,
že se z nich dalo vycházet. Samozřejmě
jako hodně se tam probíralo, jak jsou
ryby schopné reagovat, jak jsou schopné
se bránit tomu, když v úzovkách
cítí, že v té řece
se děje něco nestandardního, to znal,
že jsou schopny se držet
hypoteticky, toho jednoho brzehu
jsou schopny unikat tomu jedu, do kud
to jenom ide. A ona si
skrátka přiklonila k jednomu
z těch názorů, z mnoha znalců,
kteří v tom případě vystupovali
a mnohody to byla vystoupení, která
byla naprosto protichůdná, která dávala
z nějakého důvodu logiku.
Ale zorientovat se
mnohody opravdu jenom odborníci,
kteří znají to,
jak se chovají ryby,
znali to, jak ta řeka může
reagovat, kdy má průtok

takový, jaký měl zruha v den
Havárie, protože je ještě potřeba
pamatovat taky na to, že krátce
po té Haváry byly na
Valežsku Deště, které úplně
změnili ty poměry v té řece, to znamená
ta řeka na jednu se chovála
úplně jinak, než se chovále to 20.
Září, kdy ten průtok byl nízký,
a po té ty pokusy se dělali taky
v určitých časových obdobích, ročních
obdobích v létě, třeba, kdy ta řeká
zasí je úplně jiná, než byla
třeba to 20. září 2020
skrátka dobře, s
těch mnoha pokusů
a odborných názorů
z nálců
se přiklonila k nějakému názoru,
který byla schopná vyargumentovat
a to se také v té súdni síni stalo.
Udělala to, těžko se jí to dá
zazdlívat.
Na stranu vybrala si právě posudky
říjí o Klitsperi, které
zároveň současně označila
částičně za návodné, což je
další zajímavý aspekt toho, co se
u soudu ve vsetině odehrávalo.
Mě zajímá ještě jedna věc to tíšto
hruškovo vysvětlení. On
současně poznamenal, že ve vodě byl
i chlor, a že si myslí,
že někdo vypustil
ty kianidy a pak zároveň zjistil,
že ta havárie se stala a že
si jí pokusil sanovat.
Mněnky nebo nezavdávají
k tomu, abychom se třeba
zamysleli nad tím, zdat o energoakva
nemohla být, zdat třeba to nemohli
být i jiné firmy,
společnosti, chemičky, které v té oblasti
působí.

No oni třeba na ten zápach chloru
upozoreňovali i samotní rybáři,
kteří v té vodě byli, kteří
tedy by zbírali a říkali,
já jsem cítil chlor.
Nebo chlor jsme cítili, když
své procházeli kolenté řeky a byli tam
když soutkyně v pondělí
procházela
de facto výpust po výpusti
energoakvu, dezu
městskou čističku odpadních vod
výpust, která věde z toho
překladového nádraží velhodce nad pečvou
tak ona
pokud si dobře spomínám, uvedla to,
že kianit, který ona
označila za původce
té otravě, byl
naměřen, byť v ne
úplně velkém množství, pouze
u té výpusti, která
teče zrožnova, to znamená
z energoakvi, z toho
bývalého areálu Tesla,
zatímco u těch ostatních
všechně dezy, o které
spousta těch účastníků
byla, nechci říct nezvratně,
ale byla přesvečená, že je
minimálně výrazně podezřela
z toho točinu, tím
spíši, když se pozděj ukázalo,
že právě v areálu dezy v den
Haváry, je to zoná 20. září
2020, došlo k provozní
události, která na
Světlo světa vystoupila
až posléze v době, kdy už
se dávno vyšetřovala
sila od trava bečvy, tak samozřejmě
to bylo přínímenším podezřeje,
že se mohlo zdát, že deza
své stopy mohla

zametat, protože na té kaustifikační jednotce
došlo k provozní
Haváry, kdy tam vyteklo
nějaké množství chemické látky.
Na druhou stranu znovu se
k tomu ponělnímu
velmi obsáhlému, obšírnému
mnoha hodinovému zdůvodnění
rozsudku
v soutkyní okresnému soudu ve v sitině,
která opravdu si dala tu práci
a šlá místo za místem
potom břehu té řeky bečvy
a vlastně vyvracila
proč to nemohla být deza,
proč to nemohla být měská čovka,
proč to nemohlo být vypust zdádraží,
ale vysoc se pravděpodobně podle její názoru
to byla energoakva.
Pani soutkyně se kromě
Jířího Klitsper ještě odvolávala
na odborníky s fakulty rybárství
a ochrany od jeho České univerzity
a tí novináři, kteří
naopak upozorňují na potenciální
vinu dezy, to jsou zajmé na novináři
s dyníku referendum,
kteří a já je teď budu citovat
tvrdí, že případ o travi řeky bečvy
od počátku provází vážné podezření,
že státní instituce,
totiž Česká inspekce životního prostředí,
státní zastupitelství
a soudní znalec Klitspera
spolupracovali na tom, aby odklonili
pozornost od hlavního podezřelého
ze spáchání haváry, jímš po celou dobu byla
je a zůstává chymička Deza
tehdejšího premiéra André Babiše
konec toho citátu
zůstávají tam za vás
nějaké otazníky
Určitě zůstávají
ve chvíli, kdy

na přelomu září a října
to znamená 2020
pár dnů od samotné havárie je
vystoupí tehdejší
ministr životního prostředí
Richard Brabec
tak, k možnému původci
vedle něho sedí
tehdejší ředitel Česká inspekce
životního prostředí
a ministr prohlásí
je to, že
smička se utahuje
pozem bývalého areálu
Teslirožnost
který z toho areálu
Teslirožnost vtekl
Všechny to v době, kdy to
vyšetřování je na začátku
ukazuje se,
že ten zběr
zorku byl
minimálně problematický
na tom začátku
a ministra
s insusobem vyviní
s toho všechny ostatní
a rovno ukáže na společnost
energovakva
objevat hlasino
dezatobyt nemohla
a poté znalec Klicpera
na prosté mediální neobratnosti
to vůbec nesouhlasí s tím,
že může být odborně znali
ale on byl mediálně neobratný
On za to dostali pokutu
přesně tak a on připouštěl
nebo už ukazoval
na to, proč to dezatobyt nemohla
v době, když ještě
možná znalecí posudek nebyl
ani u soudu
celý ten případ

opravdu mohl zavánit tím,
že se někdo snaží
někoho podezralého vyvinít
a naopak ukázat na někoho
na tomto podezření bylo úplně stejné
a samozřejmě
i po tom pondělním rozhodnutí
soudu i nad tím to zůstávají
otázníky, samozřejmě to
nejde vůbec v nějakým susem
přejít tím spíše, když
samozřejmě fungovala
parlamentní vyšetřovací komise
která se vlastně prosadila
která znovu procházela
v nějakým susem činnost
těch orgánů, bezprostředně
po té haváry
a která do jisté míry
ty její záviry šli proti tomu
co se odhrával u soudu
a další věc vůbec ne je nepodstatná
všechny si pamatujeme,
že když přišla obžaloba
na soud od sechnického
státního zastupitele
tak samotná soudky některá schodila
takto, že se jít ten případe
zdá prakticky nesouditelný
protože v něm
nenalezá příjme důkazy
a není ukolem soudu
ty příjme důkazy objevovat
nebo po nich pátrat
ona by je měla dostat s toho přípravného řízení
a to i v té době nepřipadalo
ona toho případu se
v uhozovkách chtěla zbavit
na druhou stranu jí na třízený soud
rozhodl, že se tím případem
zabívat má a to ona opravdu udělala
a naplánovala
bezmála 30 jednání
ta jednání měla trvat až do 20. prosince

letošního roku
nakonec to samotné dokázováň
ukončila dřív, než jsme všichni čekali
prostě pro něj ty důkazy
byť nepříjmé
tam byly
a rozhodla tak jak rozhodla
za mě tam ještě zůstávají otázníky
třeba u barvy
žaber, těch mrtvých ryb
které nebyly zralých třešní
novina kianidi
to jsou světství právě těch rybářů
myslím, že Stanislava Pernického
který byl na místě
likvidoval tu Haváry
a potom o tom mluvil k novinářům
že přísat měli být ve spise černobíle fotografie
ze kterých to ani nakonec nebylo poznat
a tak dále
To si pamatuju, to byla přestřelka
právě když byl
v letě
když stal v letě před soudem znalec Klispera
a samozřejmě jako otázky
Panpernický, to je
přeseda rybářů z Ustopečí nad Bečvou
člověk, pro kterého
to neštěstí, které jsou jde hrálo
na Bečvě, opravdu
dás říct jako jednou z
tragédie
v té dlouhěj éře prostě jeho rybářství
a za tím co znalec Klispera
říkal, že tam byly růživé
zbarvená žábra, nevzpochybnitelní důkaz
o tom, že trávil kianid
tak jak se te namítat to, když
vám rybář, který v té vodě byl
který ty ryby zbíral
to zaná
prošli jeho rukama, možná tisíce
ryb a on říká, ale prostě
oni růžová žábra

neměli
to je tvrzení proti tvrzení
samozřejmě to tvrzení proti tvrzení
na druhou stranu ještě víc otázníku
které s tím případem
jsou spojeny ten počet na růsta
tak 3 doky
od září
2020
kterého akva zproštěná
obžalo by dále budešetřit
česká inspekce životního
prostředí hrozí, milionové pokuty
uvidíme jak to na konec dopadne
mě ale zajímá
který z toho regionu
pocházíte tak 3 doky od
odravy bečvy, jak to na řece vypadá
dání se jí navrátit do
původní podoby, dání se znovu
vysazovat ty rybí populace
když tam přijedu, já jako v úzovcích
civil, tak ta řeka vám
je úplně normální
je krásná, jsou krásné
procházky nebo cyklových kolemní
na druhou stranu
rybáři vidí to co se dohráva
na hladině a pod hladinou
a oni říkají to, že
ta řeka je přibližně v tuhto chvíli
na 5%
tej rybí populace
ve srovnání s dobou před upravou
to je samozřejmě žalostně málo
oni opravdu investují
jednak svoj sílu
energii, ale také
peníze do toho, aby ten život
do té řeky vrátili
bude velmi dlouho trvat, než
řeka se vrátí k tomu
stavu, v jakém byla před
20. září

[Transcript] Vinohradská 12 / Kdo otrávil Bečvu. Případ s otazníky

a samotní rybáři, tehdy říkali
to byla řeka plná života
i bez ohledu na to, že samozřejmě
protékalo valeským meziříčím
nebo rožnovém podrahoštěm
kde jsou firmy, které pracují
s chemickými látkami
s tím, jakým jsou jsem byla v souladu
a my jsme z ní měli obrovskou radost
a my jsme o tu radost, to 29. 2020
přišli
tak já vám moc děkuju, že jsme
se k událostem na bečvě mohli
vrátit a že jsme odvypravili
i to, co se stalo teď v pondělí
u soudu ve vsekině, moc díky, já také děkuju
tohle už je všechno z Vinohradské 12
z pravodajského podkástu českého rozhlasu
dnes s Jozefem Kvasničkou
reportérem české televize
který bedlivě sledoval
kauzu bečva
Vinohradská 12
tu bude s novou epizodou zase za pár hodin
do té doby si poslechněte
některý z našich starších dílů
a nebo si najděte nový podkást
českého rozhlasu plus jménem
na východ zaměřený
na postsovětský prostor
můžete mít toho pepa Pazderka
a Andrej Soukup oba dva
znáte i z Vinohradské 12
moc jejich povídání doporučuju
já jsem v Matejska lidský
a těším se na další téma
na slyšenou zítra